

УНДА БАЙРАМОНА БАРЧА нарсалар — мусиқа, ўйин-кулги, доира базми, чапаклару олқишлар, томошабинлар миннатдорчиликлари — ҳамма-ҳаммаси бор эди. Бу етакчилар баҳси эди...

Ўзбекистон Болалар ва Ўсмирлар Уюшмаси янгича йўналишда иш бошлагандан буён ташкилот фаолиятини яхши йўлга қўйиб олиш учун байрамларга ўрин беришга вақт бўлмади. Бугун, ўтиш даври тугаб, ишлар кўнгилдагидек юришиб кетгани учун ҳам турли хил кўрик конкурслар, байрам ва мушоиралар ўтказишга эҳтиёж сезила бошланди. Ана шундай кўрик-танловдан бири — уни байрам деб атасак ҳам бўлади — яқинда Тошкентдаги шаҳар Болалар ва Ўсмирлар ижодиёт марказида бўлиб ўтди. "Етакчи-

бажаришганда эса ҳакамлар ҳайъати кимга кўпроқ баҳо бериш устида анча тортишиб қолдилар. Чунки кўрик-танлов иштирокчилари барча топшириқларни бир-бирларидан аъло даражада бажаришди.

Ниҳоят, ҳаяжонли дамлар бошланди. Ҳакамлар ҳайъати узоқ давом этган бу беллашув ғолибини аниқлаш қийин бўлганлигини тан олишди ва Сирғали туманининг 2-мактаби етакчиси Анна Кочетова биринчи ўринни олишга муваффақ бўлганлигини эълон қилишди. Миробод туманидаги 192-мактаб етакчиси Евгения Колбасина ва Мирзо Улуғбек туманидаги 27-мактаб етакчиси Елена Шакарова ик-

— Ма, татиб кўр.
РАЎБЕКОВ
туширган сурат.

Болаликнинг гўзал дамлари

Ўқув йилининг тугаш арафасида биз — битирувчи синф ўқувчиларининг кўнгилда ҳаяжон. Ҳадемай битириш имтиҳонларининг бошланиши ва ундан кейинги мустақил ҳаёт бизни ҳаяжонлантирса, ўн йил давомида кадрдон бўлиб қолган мактабни тарк этиш дилимизга аллақандай гашлик солмоқда. Чунки шу йиллар давомида мактаб биз учун ўз уйимиздай бўлиб, муаллимларимиз ота-онамиз қаторидаги ҳурматли кишиларга айланиб қолишган эди. Устозларимиз берган билим ва сабоқларни пухта эканлигини исботлаш учун тўртинчи чоракнинг бошидан имтиҳонларга тайёргарлик кўра бошладик. Синфимизда "Ёрдамчилар" гуруҳи ташкил этилди. Бу гуруҳнинг мақсади яхши ўзлаштира олмаган синфдошларимизга қийналган фанларидан кўмак беришдир.

Имтиҳон даври — синов давридир. Болаликнинг энг гўзал ўн йиллиги даврида нималарга эришдигу, нималарни ўрганишга улгурмадик — чигирикдан ўтказиб беради. Баҳоли қудрат ўтган даврга баҳо бериб, янги ҳаётга йўлланма беради. Шу сабаб ҳам бу даврга биз жиддий тайёргарлик кўряпмиз.

Умид УСМОНОВА,
Андижон вилояти, Қўрғонтепа
туманидаги 15-мактаб ўқувчиси.

Оламни сақланг, дўстлар!

Яқинда мактабимизда 3 "Б" синф ўқувчилари уюштирган кеча ана шундай номланди. Кечада шу синф раҳбари Тамара опа Рўзибоева болаларга она табиятимиз, унинг битмас-туғамас бойликлари ҳақида қизиқарли ҳикоялар сўзлаб берди. Атроф-муҳитни муҳофаза қилишнинг аҳамияти ҳақида ҳам гапирди. Кеча иштирокчилари устозлари фикрини давом эттириб буюк инсонларнинг табият ҳақида айтган доно фикрларидан ўқидилар, шеърлар ёд олдилар. Инсонлардан нажот кутаётган Орол ҳақидаги шеърлар тингловчиларни чуқур ўйга толдирган бўлса, тарбиячи Муҳаббат опа Собированинг табият ҳодисалари ҳақидаги топишмоқлари ўқувчиларни топқирликка ундади.

Жажжи ука ва сингилчаларимиз "Чумоли", "Дола", "Ўзбекистон — гулзор", "Ёмғир ёғалоқ", "Бойчечак" каби шеър ва қўшиқларни марок билан ижро этишди. Ҳар ким ўзи еқтирган жонивори, парвариш қилаётган гуллари-ю паррандалари ҳақида қизиқарли ҳикоялар қилиб берди. Кеча жуда мазмунли ўтди.

Нодира ҚУРБОНОВА,
Хоразм вилояти, Богот туманидаги
Авазмуродов номли мактабнинг
6"А"-синф ўқувчиси.

ШУНДАЙ БАЙРАМ БЎЛДИКИ...

94" деб номланган ушбу кўрик-танловда Тошкент шаҳри мактабларининг болалар ташкилотларига раҳбарлик қилиб келаётган етти нафар етакчи ўзаро баҳслашдилар.

Уларнинг баҳслари хусусида узоқ тўхталиб ўтирмаймиз. Аммо берилган еттита топшириқнинг барчасини улар ҳар томонлама яхши бажарганликларини айтиб ўтиш лозим. 196-мактаб болалар ташкилоти етакчиси Зулҳумор Нишоновани ўзининг нутқ санъати билан ҳаммани маҳлиё қилган бўлса, 203-мактаб етакчиси Кимё Адашева ва 27-мактаб етакчиси Елена Шакарова ўзининг санъатга бўлган лаёқати билан, 21-мактаб етакчиси Мухтабар Тўхтасинова ва 179-мактаб етакчиси Нелля Холиқова кичкинтойлар билан ишлаш қобилиятлари билан ҳаммани ҳайратга солишди. Қизлар ўз касбини тарғибот қилиш, қийин ҳолатлардан чиқиб кета олиш, ўз севган машғулотларини намоён этиш каби топшириқларни

кинчи, Акмал Икромов туманидаги 203-мактаб етакчиси Кимё Адашева ва Чилонзор туманидаги 179-мактаб етакчиси Нелля Холиқова учинчи ўринларни эгаллашди. Болалар олқишига кўмилиб кетган етакчиларни ҳомийлар ҳам — А. Икромов тумани болалар ижодиёти уйи, Тошкент шаҳар Халқ таълими Бошқармаси, "Илҳом" театри, Чилонзор тумани Ёшлар Иттифоқи кўмитаси ва Ёшлар уйи мукофотлар билан "сийладилар".

Кўрик-танлов якунланди. Томоша зали бўшаб қолди. Шаҳарнинг энг яхши етакчиси ҳам аниқланди. Бир-бирига сўз бермай, беллашувни муҳокама қилиб кетаётган болакайларга қараб бундай байрамлар нафақат етакчилар учун, балки улар ортидан эргашиб бораётган ёшлар учун ҳам кераклигини сездик. Байрамлар кўпаяверсин.

(Ўз мухбиримиз).

ДАНАГИДАН МАҒИЗИ ШИРИН

Отаҳоннинг ўттизга яқин неваралари бор. Улар бир-бирларидан ширин, одобли. Чунки улар ҳам Ҳакимхўжа отанинг тарбиясини олганлар. Мактабда аъло баҳо ва намунали хулққа эга бўлган, маҳаллада ҳам ҳавас қилгудек одобга эга болаларни кўриб ҳамма: "Ҳакимхўжа ота фарзандларига яхши тарбия берганлар" дейишади. "Данагидан мағизи ширин" деб такрорлашни хуш кўрадиган Ҳакимхўжа ота Ҳошимхўжаев эса бу мақтовлардан доим ғурурланиб юрадилар.

Ҳамидулла ЙЎЛДОШЕВ,
фахрий педагог, Тошкент шаҳри.

Фотима, Зухра — эгизак. Болаликларида "холакам-холакам", "боғча-боғча" ўйнашни жуда яхши кўришар эди. Берилиб ўйнашаётганини кўриб "Улардан яхши боғча опа чиқади", деб катталар ҳазиллашар эдилар.

"Боғча опа" бўлишмадию, аммо улар ҳар доим кичкинтойлар орасида. Олтинчи синфда ўқиб юрган кезлари ҳар иккиси биргаликда 1-синф ўқувчиларини ўз оталиқларига олишди. Ўшандан буён кичкинтойлар опа-сингил етакчиларини "еру кўкка ишонишмайди". Бугун улар 5-синф ўқувчилари. Шундай бўлса ҳам барча ишларда ўз етакчилари билан бамаслаҳат иш кўришади. Шу йиллар давомида Фотима, Зухра эса кичкинтойларга эртак китоблар ўқиб беришдан, турли тадбир ва кечалар уюштиришдан чарчашмади. Мактабдаги синфлар орасида ҳам эгизак опа-сингиллар етакчилик қилаётган синф фаол ҳисобланади. Спорт мусобақалари, турли байрамлар уларнинг иштирокисиз ўтмайди.

Суратда: Тошкент шаҳар, Ойбек номидаги мактабнинг 11-синф ўқувчилари Фотима ва Зухра Зиёмуҳаммадовалар.

Р. АЎБЕКОВ суратга туширган.

Уюшманинг асосий мақсади болалар ва ўсмирлар, уларнинг ташкилотини, ижтимоий ҳуқуқлари ва эркинлигини ҳимоя этиш, ижтимоий ривожланишдаги эҳтиёжини қондириш.

**"ЎЗБЕКИСТОН БОЛАЛАР
ВА ЎСМИРЛАР
УЮШМАСИ УСТАВИ"**

2-БЕТ.

Қуш уясида кўрганини қилади, деганларидек, оилада қандай муҳит ҳукмрон бўлса, бола ҳам шунга мослаша боради. Кейинги пайтларда олди-сотди билан шугулланадиган, соддароқ қилиб айтганда ўзига тўқ, бадавлатроқ оилалар ортиб бораётганлиги сир эмас.

**"БОЛА ТАРБИЯСИДА МАКТАБ ОИЛА
ЎРНИНИ БОСА ОЛАДИМИ?"**

3-БЕТ.

Яхшиликдан яхшироқ
Ўзи нима бор, ахир.
Яхшиликсиз кенг дунё
Зиндон каби тор, ахир.

"ЯХШИЛИК ЯХШИ"
4-БЕТ.

Ўзбекистон Болалар ва Ўсмирлар Уюшмаси

УСТАВИ

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1. Ўзбекистон Болалар ва Ўсмирлар Уюшмаси — Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи раҳбарлигида Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунларига мувофиқ ҳаракат қилувчи вилоят, Тошкент шаҳар, Қорақалпоғистон республикаси болалар ва ўсмирлар, уларнинг ташкилотларини тенг ҳуқуқда бирлаштирувчи жамоат ташкилотидир.

2. Ўзбекистон Болалар ва Ўсмирлар Уюшмаси Республика кашшофлар ташкилотининг вояси ҳисобланади.

3. Ўзбекистон Болалар ва Ўсмирлар Уюшмаси жамоа аъзолари ҳуқуқда Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи таркибига қиради ҳамда Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги билан ҳамкорликда фаолият кўрсатади.

4. ЎБЎУ фаолиятини Ўзбекистоннинг барча ҳудудда амалга оширади, ўз Устави, Ўзбекистон Республикаси қонунчилигига мувофиқ ва болалар ва ўсмирлар ҳуқуқлари тўғрисидаги Халқаро конвенция асосида ҳаракат қилади.

5. ЎБЎУ Устави Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси Бюросида рўйхатдан ўтказилади.

II. УЮШМАНИНГ МАҚСАД ВА ВАЗИФАЛАРИ

6. Уюшманинг асосий мақсади болалар ва ўсмирлар, уларнинг ташкилотини ижтимоий ҳуқуқлари ва эркинлигини ҳимоя этиш, ижтимоий ривожланишдаги эҳтиёжини қондириш.

7. Уюшманинг асосий вазифаси:

— болалар ва ўсмирлар, уларнинг ташкилотлар билан ҳамкорликда тузилган дастурлар, лойиҳалар асосида бирлаштириш;

— Уюшмага кирувчи ташкилотларнинг фаолиятини бошқариш;

— Болалар ва Ўсмирлар ташкилотининг иқтисодий, моддий, кадрлар ва методик базасини яратишда ҳамкорлик қилиш;

— болалар ҳаракати масалалари бўйича илмий-тадқиқот фаолиятини таҳлил ва прогноз қилишни аниқлаштириш;

— чет эл болалар ташкилоти ўртасидаги алоқани ривожлантириш;

— болаларни янги иқтисодий муносабатга тайёрлаш;

— иқтисодий болаларни қўллаш;

— жисмонан ва маънавий соғлом, ижтимоий фаол шахсни шакллантириш;

— Республика тарихи, маданияти, иқтисодини ўрганиш орқали ўз Ватанига муҳаббатни тарбиялаш;

— меҳнатсеварлик, ҳаққонийлик, меҳрибонлик, меҳр-шафқатлилик, инсонийликни шакллантириш;

— жамоа бўлиб мустақил фаолият кўрсатиш кўникмасини ўргатиш;

— болаларда иқтисодий маданиятни шакллантириш;

— болаларда парламент бошқариш маданиятини шакллантириш;

— болаларда шахсий инсоний кадр-қиммат туйғусини, эркин фикрлашни, атрофдагиларга ҳурмат билан қарашни шакллантириш.

8. Уюшма шиори "Ватан, дўстлик, эзгулик ва адолат учун!"

9. Ўзбекистон Болалар ва Ўсмирлар Уюшмаси аъзолари қуйидаги асосий қоидаларга амал қилади:

— сўз ва иш бирлиги;

— дўстлик ва ўртоқлик;

— бурч ва вийдон;

— ғамхўрлик ва меҳрибонлик;

— катталарга ҳурмат, кичикларга иззат;

— миллий анъаналарга садоқат ва бошқа халқлар анъаналарига ҳурмат.

III. УЮШМАГА АЪЗО БЎЛИШ ВА УНДАН ЧИҚИШ ТАРТИБЛАРИ

10. Уюшмага аъзо бўлиш якка ҳолда ёки жамоавий бўлиши мумкин.

11. Уюшмага Республика ҳудудда яшовчи, ташкилот Уставини тан олувчи, 10 ёшдан ошган болалар ва ўсмирлар аъзо бўлишлари мумкин.

12. Уюшмага аъзо бўлиш тартиби билан боғлиқ бўлган масалалар бошлангич ташкилот томонидан мустақил ҳал қилинади. Қабул қилиш маросимларининг тартиби ташкилотларнинг ўзида ҳал қилинади.

13. Уюшмага жамоавий аъзо бўлиб, ҳақиқий Устав доирасида, ўз фаолиятини Уюшма фаолиятининг асосий (устуни) йўналишларига мослаб йўналтираётган, Ўзбекистон Республикасининг қонунларига биноан рўйхатга олинган, вилоят ижтимоий (жамоавий) бирлашмалари ва болалар ташкилотлари кириши мумкин.

14. Уюшма таркибига жамоавий бўлиб кириш тўғрисидаги қарор, уларнинг ёзма аризаларига биноан ҳудудий Кенгаш томонидан қабул қилинади.

15. Уюшма аъзоларидан чиқиш. Уюшма аъзоси ўз ихтиёри билан аъзолардан чиқиш ҳақида бошлангич ташкилотта ахборот бергандан кейингина аъзолардан чиқарилади.

16. Уюшма аъзоларидан чиқариш (ҳайдаш):

— Уюшманинг жамоавий аъзолари Уюшма Уставига ва фаолиятига қарши ҳаракат қилган ҳолларда ҳудудий Кенгаш ва бошлангич жамоа қарори билан ўзлари ҳисобда турган

территориал органлар томонидан Уюшма аъзоларидан чиқарилади.

IV. БОЛАЛАР ВА ЎСМИРЛАР УЮШМАСИ АЪЗОЛАРИ, УЛАРНИНГ ҲУҚУҚ ВА БУРЧЛАРИ

17. Уюшма аъзоларининг ҳуқуқлари:

— бошлангич жамоани танлаш ва ундан чиқиб кетиш;

— Уюшманинг сайлаб қўйиладиган органларига сайлаш ва сайланиш;

— ҳар қандай уюшма органи ва аъзоси танқидни муҳокама қилиш, таклифлар киритиш, уюшма фаолиятининг барча масалалари бўйича ўз нуктаи назарини ҳимоя қилишни таъминловчи бир хилдаги ҳуқуқларга эга.

18. Ўзбекистон Болалар ва Ўсмирлар Уюшмаси аъзоларининг бурчлари:

— Уюшма Уставига амал қилиш;

— Уюшма обрўсини сақлаш, уни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ва фаолиятини тарғибот қилиш;

— Уюшма дастури йўналишларини амалга оширишда ва унинг ишларида қатнашиш;

— ўз имкониятлари даражасида моддий, ташкилий ва бошқа ердамларини бериб туриш;

— Уюшмага ўз фаолиятлари ҳақида ахборот бериб туриш.

V. ЎЗБЕКИСТОН БОЛАЛАР ВА ЎСМИРЛАР УЮШМАСИНИНГ ТУЗИЛИШИ

19. Бошлангич жамоа Ўзбекистон Болалар ва Ўсмирлар Уюшмасининг асоси ҳисобланади. У турли ёшда, вақтинчалик ва доимий ҳаракат қилувчи, ҳар хил ташкилий тузилмага эга бўлиши мумкин.

20. Бошлангич жамоа шаклланишининг ихтисослашган ва ёш билан боғлиқ принципларини, сон жиҳатини, жойлашни ўрнини, мактаб, мактабдан ташқари муассаса, истиқомат жойи, корхона, хўжалик, болалар соғломлаштириш оромгоҳлари ва бошқаларни ўзи белгилайди.

21. Бошлангич жамоа қошида 6—7 ёшдан 10 ёшгача бўлган болаларнинг гуруҳи тузилиши мумкин.

22. Бошлангич жамоалар аниқ вазифалар ва шароитларни ҳисобга олиб ўз фаолият йўналишларини мустақил равишда белгилайди. Уюшманинг моҳияти ва характерини очиб берувчи қўшимча рамзлари ва атрибутлари, номларига эга бўлишлари мумкин.

23. Бошлангич жамоаларнинг рамзлари ва уларнинг номи Уюшманинг ҳудудий Кенгашларида рўйхатдан ўтказилади.

24. Бошлангич ташкилотлар ўз фаолиятини мувофиқлаштириш учун кучларни бирлаштириш, давлат органлари ва бошқа ижтимоий бирлашмалар билан ҳамкорлик қилмоқ учун ҳудудий тузилмаларни ташкил этишлари мумкин.

VI. ЎБЎУНИНГ РАҲБАР ОРГАНЛАРИ

25. Ўзбекистон Болалар ва Ўсмирлар Уюшмасининг юқори органи Конференция (слёт) ҳисобланади. Конференция (слёт) Ўзбекистон Болалар ва Ўсмирлар Уюшмаси Марказий Кенгашининг ташаббуси билан ҳар 4 йилда бир маротаба қақрилади. Конференция (слёт) доирасида болалар ва ўсмирларнинг йигини бўлиб ўтади.

— Уставни қабул қилиш билан боғлиқ бўлган масалалар, Уставга ўзгартиришлар ва қўшимчалар киритиш;

— болалар ҳаракатидаги муаммолар бўйича умумий йўналишларни ишлаб чиқиш, Марказий Кенгашни шакллантириш;

— конференция (слёт) Уюшма фаолияти ва турмушнинг асосий масалаларини ҳал қилади. Конференциянинг ҳуқуқ доирасига қуйидагилар қиради:

— Устав фаолиятининг (дастурий) асосий йўналишлари билан боғлиқ масалалар;

— сайлаб қўйиладиган органлар аъзоларининг ваколатини тасдиқлаш;

— раис ва унинг ўринбосарини сайлаш;

— назорат органларини тасдиқлаш.

26. Конференция (слёт) ишида сайланган делегатлардан ярмидан ортиги қатнашгандагина, қонуний ҳуқуққа эга бўлади.

27. Конференция (слёт) қарорларига қатнашаётган делегатларнинг кўп қисми овоз бергандагина у қабул қилинди деб ҳисобланади.

28. Конференциялар (слётлар) орасида Уюшманинг Олий органи деб Ёшлар Иттифоқи, Республика бирлашмаларининг вакиллари, вилоят болалар ташкилотидан, фан, маданият ва матбуот вакиллари билан тенглик асосида тузилган Марказий Кенгаш ҳисобланади. Кенгаш қаида ҳар 6 ойда 1 маротаба ўтказилади.

29. Кенгаш ишида кенгаш аъзоларининг ярмидан кўпи иштирок этгандагина, Кенгаш мажлиси қонуний ҳуқуққа эга деб ҳисобланади.

30. Қарорга Кенгаш ишида қатнашаётган аъзоларининг ярмидан кўпи овоз бергандагина қабул қилинди, деб ҳисобланади.

31. Марказий Кенгаш:

— болалар ва ўсмирлар фаолиятини мувофиқлаштиради ва ердан беради;

— ўз таркибидан ишчи органлари, комиссиялари, секциялар, гуруҳларни тузади;

— қонунчилик ташаббуси ҳуқуқини амалга оширади,

давлат органлари олдида болалар ва ўсмирлар уюшмаларининг манфаатларини намоён этади;

— болалар жамоат ташкилотлари билан алоқаларни амалга оширади;

— болалар ва ўсмирлар ҳаракати билан халқаро ва давлатлараро алоқаларини таъминлайди;

— уюшманинг мукофот ва рағбатлантиришини таъсис қилади;

— уюшмага аъзо бўлиш, ундан чиқиш ва чиқариш ҳақидаги масалаларни кўради;

— Уюшма фаолиятининг умумий дастурини шакллантиради;

— Конференция (слёт) қақрилади, унинг кун тартибини, делегатларни сайлаш тартибини белгилайди;

— кундалик ҳодисалар бўйича Уюшма позицияларини ишлаб чиқаради;

— Кенгаш раисини сайлайди;

— раис томонидан тавсия қилинган раис муовинини тасдиқлайди;

— бюро шакллантиради.

32. Кенгаш мажлислари орасида тўғридан-тўғри овоз бериш йўли билан сайланган Уюшма Кенгаши бюроси ишлади.

33. Бюро ййгилишлари ҳар бир кварталда бир маротабадан ошмаган ҳолда, раис томонидан қақрилади.

34. Бюро аъзолари бир йиллик муддатга сайланади. Унинг таркибига Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи вакиллари, Халқ таълими вазирлигидан, болалар ташкилоти билан алоқада бўлган давлат ва жамоат ташкилотлари вакиллари қиради.

Раис ва раис муовини мансаблари бўйича Бюро таркибига киритилади.

35. Бюро:

— Уюшманинг кундалик фаолиятини амалга оширади;

— Уюшма лойиҳалари, дастурлари, акцияларини тасдиқлайди, уларнинг рўебга чиқарилишини мувофиқлаштиради;

— Уюшма фаолиятининг долзарб муаммоларини муҳокама этади.

— Уюшма Кенгашининг умумий ййгилиши мажлисларига хужжатлар тайёрлайди.

36. Бюро мажлиси ишида аъзоларнинг ярмидан кўпи иштирок этган пайтдагина у қонуний ҳуқуққа эга деб ҳисобланади.

37. Иштирок этаётган Бюро аъзоларининг ярмидан кўпи овоз бергандагина қарор қабул қилинган деб ҳисобланади.

38. Бюро ишини раис бошқаради. У йўқ бўлган ҳолларда эса, унинг топшириги билан муовин бошқаради. Раис очик овоз бериш йўли билан 4 йил муддатга сайланади.

Ўзбекистон Болалар ва Ўсмирлар Уюшмаси Кенгашининг раиси:

— Ўзбекистон Болалар ва Ўсмирлар Уюшмаси конференцияси, Кенгаш, Бюро қарорларини амалга ошириш бўйича ишларини ташкил қилади;

— Ўзбекистон Болалар ва Ўсмирлар Уюшмаси апаратининг ишига раҳбарлик қилади.

VII. УЮШМАНИНГ ХАЛҚАРО ФАОЛИЯТИ

39. Уюшма ҳақиқий Уставга ҳамда Ўзбекистон Республикаси қонунига биноан, Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи раҳбарлигида халқаро алоқаларда бўлади, битимлар тузади, халқаро бирлашмаларга жамоавий аъзо сифатида қиради.

VIII. УЮШМА УСТАВИГА ЎЗГАРТИРИШ ВА ҚЎШИМЧАЛАР КИРИТИШ ТАРТИБИ

40. Уставга ўзгартириш ва қўшимчаларни киритишни Уюшма олий органи — Слёт (конференция) ҳал қилади. Слёт ҳам сайланган делегатларнинг ярмидан кўпроги қатнашган ҳолдагина Уставга ўзгартириш ва қўшимчалар кирита олади.

41. Уюшманинг ҳамма аъзоларига киритилган таклифларга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳуқуқи берилади.

42. Уставни қайта кўриб чиқиш масаласи Марказий Кенгаш ваколати доирасига киритилади.

43. Кенгаш аъзоларининг кўпгина қисми овоз берган ҳолдагина Кенгаш қарори қабул қилинди, деб ҳисобланади.

44. Уставга ўзгартиришлар ва қўшимчалар киритилган ҳолда, Уюшма белгиланган муддат ичида, раҳбар органлари, орқали бундай ўзгартириш ва қўшимчаларни рўйхатга олган кундан бошлаб бир ой ичида маълум қилишни ўз зиммасига олади.

IX. УЮШМА ФАОЛИЯТИНИ ТЎХТАТИБ ҚЎЙИШ ВА УНИНГ ҚОЛГАН МУЛКИДАН ФОЙДАЛАНИШ ТАРТИБИ

45. Уюшма фаолиятини тўхтатиб қўйиш, қайта ташкил қилиш, қўйиш, бўлиш ёки ўзи-ўзини тугатиш Слёт қарори билан амалга оширилади.

46. Делегатларнинг учдан икки қисми овоз бергандагина бу қарор ҳақиқий деб ҳисобланади. Овоз бериш йўлини Слёт ҳал қилади.

Марҳамат
ИБРОҲИМОВА,
нафақахўр:

— Шу мактабнинг 5-, 7-синфларида набираларим таҳсил олишади. Ўйлашимча, бола тарбиясида мактабнинг таъсири кучлироқ. Мухлиса исмли набирам оилада эрқароқ ўсди, фақат мақтов билан кун кўрардик. Устозининг сабр-қаноат билан олиб борган тарбиявий ишлари ўз самарасини берди. Ҳозирда Мухлисамдан устозлари ҳам, биз ҳам хурсандмиз.

Маҳмуджон
АБДУРАҲМОНОВ,
мактаб директори:

— Анча йиллардан бери мактабга раҳбарлик қиламан. Кўп йиллик иш тажрибамдан шуни яхши биламанки, бола тарбиясида оила асосий ўрин тутати. Тўғри, мактаб ҳам таълим беради, тарбиялайди. Лекин боланинг кўп вақти оилада, ота-онаси бағрида кечади. Қуш уясида кўрганини қилади, деганларидек, оилада қандай муҳит ҳукмрон бўлса, бола ҳам шунга мослаша боради. Кейинги пайтларда олди-сотди билан шуғулланадиган, соддароқ қилиб айтганда ўзига тўқ, бадавлатроқ оилалар ортиб бораётганлиги сир эмас. Бундай оилаларда камол топаётган (албатта ҳаммаси эмас) болалар ҳам кўпинча мактабдаги тенгдошларидан ўзларини устун тутиш, ҳатто ўқитувчиларга ҳам менсимайроқ муомала қилиш ҳоллари кузатилмоқда. Бу ниманинг таъсири? Оиладаги ҳукмрон муҳитнинг таъсири эмасми?

Биз ўқитувчиларнинг ҳам, ота-оналарнинг ҳам мақсад-маслағимиз ягона — фарзандларимизни баркамол инсонлар қилиб тарбиялаш. Шундай экан, маслак йўлидаги интилишларимиз узвий бўлсагина, кўзланган натижага эришишимиз мумкин.

Шу мақсадларда биз ҳар чорак якунида мактаб бўйича умумий мажлис ўтказамиз. Бундай мажлисларга милиция ходимлари, шифокорлар, йўл назорати ходимларини таклиф қиламиз, тушунтириш ишларини олиб борамиз. Кейинги пайтларда бундай мажлисларимизга маҳалла оқсоқоллари, фаолларининг ҳам ташриф буюришаётгани ижобий самаралар бермоқда. Шуниси ачинарлики, бундай мажлисларимизга аълочи, намунали ўқувчиларнинг ота-оналари келишади, ҳолос. Қолоқ, тартибсиз болаларнинг ота-оналарини чақиртирсак ҳам келишмайди. Нойлож,

уларнинг уйларига бориб суҳбатлашиш, тушунтириш ишлари олиб боришга мажбур бўламиз.

Мактабимизнинг 8-синфида Шерзод Жўраев исмли бола ўқийди. Тартибсиз, ўзлаштириши ҳам паст бўлганлиги учун бир неча бор ота-онаси билан суҳбатлашдик. Маълум бўлишича, Шерзод уларнинг ҳам сўзига қулоқ солмас экан. Нима қилиш керак? Шундан кейин биз Шерзод масаласини маҳалладаги оқсоқоллар кенгаши муҳокамасига қўйишга мажбур бўлдик. Кексаларимизнинг панду насиҳатлари яхши самара берди. Шу воқеа сабаб бўлдию Шерзоднинг 80 ёшли бобоси тез-тез мактабга келиб, набирасининг ҳулқини суриштириб кетадиган бўлди.

тарбия қайда қолди? Онасиданки шу иш келса, ўғлидан нима ҳам кутиш мумкин?!

Раҳима РАҲИМОВА,
1-“А” синф
ўқитувчиси:

— Менимча ҳар бир ўқитувчи нафақат педагог, балки кучли психолог ҳам бўлиши керак. Биз ҳар бир боланинг қалбига йўл топа билишимиз, унинг ди-

БОЛА ТАРБИЯСИДА ОИЛА ЎРНИНИ МАКТАБ БОСА ОЛАДИМИ?

Бугунги суҳбатимиз ҳам айнан шу хусусда. Фарзандлари пойтахтимиздаги 13-мактабда таҳсил олаётган бир гуруҳ ота-оналар билан фарзанд тарбиясида оила ва мактабнинг тутган ўрни, шунингдек, мақтовнинг бола тарбиясига таъсири хусусида фикрлашдик. Улар билдирган фикр ва мулоҳазалар билан сизлар ҳам бир танишиб кўринг-а.

Муқаддас
НАЗАРОВА, мактаб
тарбиявий ишлар
бўйича директор
ўринбосари,
хотин-қизлар
қўмитасининг раиси:

— Мактабимиз ўқитувчилар жамоасининг деярли 99 фоизини аёллар ташкил қилади. Эркак ўқитувчиларнинг айримлари маошнинг камлигидан нолиб тарқаб кетишган. Яширишнинг ҳолати йўқ, улар оила бошлиқлари бўлганликлари учун ҳам бозор иқтисодиёти даврида ўзларини турли соҳаларга, савдо-сотиққа уришган. Бу эса мактаб ўқувчилари орасида тартиб-интизомнинг бироз сусайиб кетишига сабаб бўлмоқда. Олдиларидан ўтиб кетсанг, ҳатто салом беришни ҳам ўзларига эп кўришмайди. 9-синф ўқувчиси Қаҳрамон Нирматуллаев ана шундай мактабимиз “қаҳрамон”ларидан. Тартибсизлиги, ўзлаштиришининг пастлиги, мактаб мулкига зиён етказганлиги сабабли бир неча бор мажлисларда муҳокама қилдик. Ҳеч қандай натижа бўлмади. Ота-онасини мактабга чақиртирдик. Улар билан бамаслаҳат иш тутишни ўйлагандик. Афсуски, мутлақо акси бўлиб чиқди. Қаҳрамоннинг онаси мактабга келиб, “Ўғлим оппоқ, ҳамма айб сизларда, тарбия қилишни билмайсизлар” дея биз билан уришиб кетди. Қани энди ўзингиз айтинг, узвий

лида нимаки бўлса, баридан бохабар бўлишимиз ва шунга яраша муомала қилишимиз лозим. Уларни зарур бўлганда мактаб, рағбатлантириб туриш, ўз вақтида танбех ҳам бериб туриш керак. Лазиз исмли ўқувчим табиатан ўта тортинчоқ, камгап бола эди. Унга мулойим муомалада бўлиб, дарсларда берган жавобларини мактаб, баҳосини ҳам бироз юқорилатиб юрдим. Натижа ёмон бўлгани йўқ. Ҳозирда у анча дадил, фаол, билганларини ҳеч тортинмай баён қила оладиган бола бўлиб қолди. Фарзандларидаги бундай ўзгаришлардан уйдагилари ҳам мамнун. Шунингдек, Дониёр исмли бир ўқувчим эса Лазизнинг мутлақо акси — шўх, ўйинқароқ, маҳмадона бола эди. Унга нисбатан сал қаттиққўлроқ бўлишга тўғри келди. Чунки мақтовлардан талтайиб кетадиган болалар ҳам бўлади-да...

Мактуба
ҒУЛОМОВА,
207-болалар
боғчаси тарбиячиси:

— Касбим-тарбиячилик. Доимо болажонлар даврасидаман. Улар тарбияси хусусида гапирадиган бўлсак, оила, мактаб қаторига боғчаларни ҳам қўшгим келади. Фарзандларим мактабда ўқишади. Бошқа нарсаларга фурсат тополмасам ҳам, уларнинг

ШАНБА- ОТА-ОНАЛАР КУНИ

мажлисларига албатта бораман. Ва шу нарсанинг гувоҳи бўламанки, ота-оналар мажлисларига аксарият ҳолларда фақат оналар, бувилар келишади. Уларнинг ҳам ҳаммаси эмас. Ўқитувчиларнинг куюниб гапиришлари, айрим ўқувчиларнинг ота-оналарини умуман танишмас ҳам экан. Мен бундай ота-оналарни тушунолмайман...

Ақида
ЗАЙНУДДИНОВА,
2-синф ўқитувчиси:

— Ўқувчиларимнинг 12 нафари аълочи, 10 нафари яхши баҳоларга ўқишади. Ишонаманлар келиб кўришлари мумкин. Мен дарсларни очиқ машғулот тарзида олиб бораман. Ҳар бир дарсимга ота-оналар ҳам, ўқитувчилар ҳам кириб ўтириб, дарс ўтишимни бемалол кузатишлари мумкин. Тўғри, дастлаб бироз ҳаяжонланардим. Бора-бора мен ҳам, ўқувчиларим ҳам кўникиб кетдик. Бундай дарсларнинг нафи жуда катта бўляпти. Ҳар бир ота-она фарзандининг билим доирасидан, ҳулқ-атворидан хабардор бўлишса, ҳамкасбларим ютуқларимни ўрганишади, камчиликларимни кўрсатишади, ўз тажрибаларини ўртоқлашади. Тажрибам кўпчиликка маъқул бўлганлигидан, мактаб миқёсида оммалаштириляётганидан жуда хурсандман.

Жамила
КОМИЛОВА, уй
бекаси:

— Фарзандларимнинг бари уйли-жойли, бола-чақали. Мактабга набираларимни йўқлаб келдим. Ота-оналари хизматда бўлганлиги сабабли кўпинча ўзим келиб, хабар олиб тураман. Ўқитувчилик ўта машаққатли, шунинг билан бирга шарафли касбдир. Бошланғич синф ўқувчиларига қалб кўрини, бор меҳрини қўшиб сабоқ бераётган ўқитувчилар Ақидахон, Шарофатхонлардан жуда миннатдорман.

Феруза ЖАЛИЛОВА сазиб олди.

Шоирлар — болаларга

Сулпон ЖАББОРОВ
Тонгда

Нурли ўрик хаёли,
Бедор киприк қоқарди.
Кўрай деб тонг жамолин
Кўзлари тўрт боқарди.
Ширин ўйга дил тўлиб,
Куттиш унга ёқарди.
Шунинг учун гул бўлиб
Тонгда сочи оқарди.
Тонг ўрикдан ўргилиб,
Тун танобин тортади.

Ўрик нурга чўмилиб
Кўрки яна ортади.
Кўплар эрта уйғониб,
Тонг нашъасин тотади.
Кимдир умрин ўтказиб
Тонгда ухлаб этади.

Яхшилик яхши
Яхшиликни кўрганда
Тошиб кетар юрагим.
Темирчи босқонидай,
Чиқиб-тушар кўкрагим.
Қилиб қўйсам яхши иш
Билиб-билмай ўзим ҳам:
Қалбда бир дунё севинч,
Намланади кўзим ҳам.
Яхшиликдан яхшироқ
Ўзи нима бор, ахир.
Яхшиликсиз кенг дунё
Зиндон каби тўр, ахир.
Яхшилиги кўп жойнинг
Бошқачадир чиройи.

Одамлари ширин сўз,
Серзие қуёш, ойи.
Яхшилик мўл шу қадар
Кўпроқ бўлса яхшилар.
Миннатсиз чин яхшилик,
Ёмонни ҳам яхшилар.

Кимга ёқар

Кўринса кўрқоқ қуён
Шақиллайди зағизғон —
Хавфдан этгандай огоҳ.
Кўринса бас тулки ҳам
Хушёр зағизғон илдам
Шақиллаб қолар ногоҳ.
Феъли шу зағизғоннинг:
Тулки билан қуённи
Бирин бирига чақар.
У кимга қилиб хизмат,
Кимдан кутади иззат?
Бундай қуш кимга ёқар!

Баҳодир ЎРИНОВ
Қизим қувончи

Туғилган кун қизимга
Олиб келдим ғирчоқ.
Эркалаб, севиб шу он,
Бўйнига тақдим мунчоқ.
— Раҳмат дадажоним, — деб
Бўйнимдан маҳкам қучди.
Шодлиги қалбга сиғмай,
Ўйеки кўкка учди.

Чарогонлик

Дадам келади ишдан,
Мен боқаман тирқишдан.
Ойим қовоғи солиғ.

Жанжал бўлиши аниқ.
Дадам қилиб табассум,
Сўради: — Қани Гулсум?
Саволидан лол қолдим,
Ўзимни тутиб олдим.
Ойим жилмайди шу он,
Тунлар бўлди чарогон.

Наргизанинг жавоби

— Соатинг бўлди неча? —
Сўрасам Наргизадан.
Такрорлар "3" ни шунча,
Ишонч тўда кўзида.
Соатчасин миллари,
Билсам жилмаскан "уч" дан.
Шу сабаб жажжи қўллар
Кўрсатар "уч" ни ҳар дам.

Чой чўп — меҳмон

Чой чўп пиелада туриб қолса
Гоҳ,
Ўйе келар эмиш шу уйга меҳмон.
Чўп етса, бўл бўстим, сен
Бундан огоҳ,
Меҳмонинг тунаши бешак,
Бегумон.
Шу гапнинг тагида бордир
Ҳақиқат,
Отам ҳам, бобом ҳам
Кутганлар меҳмон.
Қанча ҳам айтсак кам меҳмон
Ҳақида,
Бир шеърда таърифин
Этолмам тамом.

Шоирлар — болаларга

ЭЪЛОН

Комил "Ҳамма болалар шанба кун
бўладиган мажлиста келиши шарт" деган
эълон ездирётган эди, ўқувчилардан бири
сўраб қолди:
— "Шанба" деб ёзиладими ёки
"Шамба"ми?
Комил бироз ўйланиб турди-да:
— Келинглр, мажлисни жумага
кўчира қоламиз, — деди.

С. ҒАФУРОВ

Рассом
топишмоғи

Бир хил кийимдаги
қизиқчиларни
топинг!
Рассом Д.
ПАРПИЕВА.

ҚОРНИМ ОЧДИ

— Ойи қорним очди, — деди уч ёшли
Аллома.
— Қорнинг очган бўлса, ана нон, овқат,
олиб е, — деди Нигора хола.
— Қорним нонга, овқатга эмас,
музқаймоққа очди. Пул беринг...

САҚИЧ ЧАЙНАЯПТИ
— Болам, сигирга озгина ўт ташлаб
келгин, — деди бувиси Эргашга.
— Буви, ҳозир сигиримиз ўт емаса
керак, — деди сигирнинг кавш
қайтараётганини кўрган Эргаш.
— Нега?
— У ҳозир сақич чайнаяпти.

ДАМ ОЛАЯПТИ

— Ухлаш вақтидан анча ўтиб кетди, сен
нега ухламасдан ётибсан, — сўради ишдан
кеч қайтган ота ўглидан.
— Уф, ухлайвери-ухлайвери чарчаб
кетдим, энди дам оляпман, — жавоб
қайтарди ўғил.

ТЕЗ АЙТИШЛАР

Олим Олимага олма олиб отдими ё Олима Олимга олма олиб отдими?

Кишиш сояда пишмасмиш, кишиш еган кишининг тиши қамашмасмиш...

Жўжа чўчиб,
Гўжа чўқир.

Зилола ИНОҒАМОВА,
Қамола ТУРОПОВА,
Мушарраф БОЙМУҲАММЕДОВА,
Тошкент шаҳридаги 165-мактаб ўқувчилари.

ГАПНИНГ ЭГАСИ

Она тили ўқитувчиси деди:
— "Маҳбубага дадаси музқаймоқ олиб
келди..." Гапнинг эгасини топинг.
Ўқувчи:
— Агар акалари-тортиб олишмаса,
эгаси — Маҳбуба.

М. СУЛАЙМОНОВ

ТАБРИКЛАЙМИЗ!

Бош муҳаррир вазифасини бажарувчи: Музаффар ПИРМАТОВ

Таҳрир ҳайъати:
С. БАҲОЕВ, А. БЕРДИМУРДОВ,
Ф. ЖАЛИЛОВА, А. КҶЧИМОВ,
Ш. СУННАТОВ, Д. ТУРАХМЕТОВА,
С. ШУКУРОВА.

Тазсис этиувчилар:
ЎЗБЕКИСТОН ЕНЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ
ҚҶМИТАСИ, ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ
Газета 1929 йил, 1 августда «Ленин учкуни»
номи билан чиқа бошлаган.

Газета ҳафтанинг чоршанба кунн чиқади.

Маълумот учун телефон: 33-49-45

Бизнинг манзилгоҳ:
700083. ТОШКЕНТ ШАҲРИ,
МАТБУОТЧИЛАР КҶЧАСИ-32 УЙ
Напир кўрсаткичи: 64563

"ШАРҚ" нашриёт-матбаа концерни босмахонаси.

Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 000137. Вукуртма № Г-903. 75244 нусхада босилди. Ҳажми — 1 босма табақ. Офсет усулида босилган. Қороз бичими А-3.

Босишга топшириш вақти 19.00. Босишга топширилди 19.00.

1 2 3 4 5 6